

DREPTUL

LEGISLAȚIUNE — DOCTRINA — JURISPRUDENȚA — ECONOMIE POLITICĂ

DIRECTOR: C. G. DISSESCU

PRIM-REDACTOR: V. ATHANASOVICI

Redactori: PAUL NEGULESCU, DEMETRU NEGULESCU, ALEX. CERBAN, G. MEITANI, G. G. DANIELOPOLU
G. C. CRISTESCU, SILIU RĂDULESCU

ZIARUL APARE
JOIA ȘI DUMINECA

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: STRADA PARIS, 20

REDACTOR-ADMINISTRATOR
B. P. RĂDULESCU

ABONAMENTELE

se fac pe an și pe jumătate de an
la 1 Ianuarie și 1 Iulie

Dela 1 Iulie până la 1 Sept. ziarul nu apare

GRIGORE G. PĂUCESCU
FONDATOR-PROPRIETAR

Un număr: 50 bani

Un număr vechiu 1 leu

COSTUL ABONAMENTULUI

Pe an, 40 lei; pe jumătate an, 20 lei

Studentzii plătesc pe jumătate

Pentru străinătate se adaugă timbrul postal

S U M A R

Depozitul făcut, pe baza art. 68 al legii de organizare a Curței de casațiune, pentru a obține suspendarea executării în timpul judecării recursului, constituie el o plată? de d-l Grigore Pherekide, judecător la tribunalul Ilfov.

JURISPRUDENȚA ROMÂNĂ. — *Inalta Curte de casațiune și justiție, secțiunea I:* Dumitra Preda St. Ungureanu cu Ioana Ilie Dorondel, tutoare.

Curtea de apel din Galați, secțiunea I: Atanase Athanasulis cu societățile «Atlantica» și «Providența».

Depozitul făcut, pe baza art. 68 al legii de organizare a Curței de casațiune, pentru a obține suspendarea executării în timpul judecării recursului, constituie el o plată?

S'a susținut de unii că acel depozit este o plată, prin faptul că partea se supune judecăței, iar plata fiind supusă unei condițiuni, adică respingerei recursului, odată condițiunea îndeplinită se stabilește caracterul plăței. Partizanii acestei teze se mai bazează pe o considerațiune de fapt și pe o considerațiune de echitate. 1) Considerațiunea de fapt: odată suma depusă, partea nu mai poate s'o ridice, nici înainte, este evident, nici după judecarea recursului, dacă 'i este nefavorabil. Prin urmare, zic susținătorii acestei păreri, vedeți bine că avem a face cu o avere care a trecut dintr'un patrimoniu într'altul. 2) Considerațiunea de echitate: ar fi cu totul nedrept, mai ales când ar fi vorba de sume importante, să obligăm pe parte să satisfacă de două ori la o singură condamnățiune.

Am adoptat părerea contrară. În tăcerea textelor trebuie cercetat spiritul legiuitorului și principiile generale de drept. Interpretarea este cu atât mai bună, cu cât se apropie mai mult de texte. Or, avem într'o materie similară, două texte, art. 129 și 338 pr. civ., în materie de admitere și de suspendare a execuțiunii provizorie.

Execuțiunea provizorie dă unei hotărâri supuse apelului același caracter executoriu pe care 'l are o hotărâre definitivă. Pentru ce se cere «cauțiune» dela partea care pretinde executarea sau suspendarea executării? Fiindcă creanța este discutabilă. Exact același lucru se întâmplă și pentru o deciziune. De ce se pretinde depozitul sumei dela partea care cere în mod provizoriu suspendarea executării? Fiindcă creanța este încă discutabilă.

De aci rezultă că ceea ce este legat de o condițiune este creanța însăși iar nu numai plata. «O plată condițională» mi se pare a fi un barbarism juridic. Chiar cuvântul de «solutio» implică ideea unei lichidări complete și imediate.

Ar putea depozitul să ia caracterul de plată printr'un efect novatoriu al deciziunii de respingere? Nu, fiindcă acest fel de novațiune este necunoscut în drept și cu neputință în fapt, neputându-se calcula dinainte creanța și dobânzile, întrucât data respingerei recursului este nedeterminată.

Atunci care este caracterul acelui depozit? Este acela pe care l-au definit art. 129 și 338 pr. civ.,

adică caracterul unei cauțiuni, unei cauțiuni judiciare, cum zice autorii de drept¹⁾.

Intr'adevăr se naște o obiecțiune : art. 129 și 338 lasă cauțiunea la aprecierea judecătorului, pe când art. 68 al legii Curței de casațiune precizează. Judecătorul nu poate să acorde suspendarea executărei decât atunci când partea depune suma întregă prevăzută în deciziune. S'ar putea zice : nu este această sumă, copiată pe condamnațiune, tocmai plata, și această plată nu se face oare în mâinile unui depozitar public, fiindcă partea mai are o șansă în proces, și adversarul, fericit în apel și nefelic în casațiune, ar risipi banii, făcând astfel recursul iluzoriu ?

Obiecțiunea nu mi se pare fondată. Mai întâi, fiindcă quantumul sumei fixat de legiuitor este indiferent în analiza caracterului acelei sume, și al doilea, fiindcă asigurarea banilor pentru ambele părți este aceeași și în ipoteza unei plăți și în ipoteza unei cauțiuni. Inșă mai este ceva : chiar plata în mâinile unei a treia persoane, cu interdicțiunea pentru creditor d'a ridica suma înainte de un timp determinat, nu constituie decât un depozit cu anume afeecțiuni.

S'ar putea trage încă un argument în favoarea tezei adverse : în oferta reală, când partea consemnează suma, nu face ea o plată ? Da, dar în oferta reală se cunoaște precis totalitatea creanței, cu dobânzi și suma este la dispozițiunea părții imediat.

Partizanii tezei adverse ar putea să adauge : consemnațiunea se face pe baza legii, suma va fi disponibilă din ziua respingerei recursului, iar deosebirea de dobânzi între cea legală sau convențională și cea dată de Casa de depuneri, este un simplu detaliu ce se va tranșa ulterior, pe altă cale, întrucât « de minimis non curat praetor ».

Nici aci nu putem adopta aceste păreri : plata este indivizibilă și texte categorice de lege nu ne permit să schimbăm caracterul plății sau imputațiunea plății.

1) Comp. art. 68, al. 3 : În materiile date în căderea secției III-a și arătate la art. 5, § III, lit. f., cererea de casațiune suspendă fără nici o garanție, executarea actului administrativ privitor la desființare de construcțiuni.

Al. final : În toate celelalte cazuri, președintele Curței de casațiune, în urma citării părților în camera de consiliu, va putea ordona suspendarea executărei actului atacat, cu sau saufără cauțiune (Legea din 1912).

Aceste considerațiuni ne îndrituiesc să conchidem la cercetarea caracterului acelu depozit, nu după quantumul lui sau după destinațiunea lui finală, ci după valoarea lui juridică în momentul în care el se efectuează.

Depozitul este o favoare acordată recurentului pentru a obține suspendarea executărei ; depozitul este însă astfel calculat încât intimatul în recurs să nu fie prejudiciat peste măsură, de oarece dânsul are un titlu executoriu și i se impune așteptarea unui termen.

Prin urmare, necesitatea depozitului provine dintr'o îndoită preocupățiune : seriozitatea recursului pentru recurent, salvagardarea drepturilor câștigate pentru intimat.

De câte ori legiuitorul a cumpănit seriozitatea unei acțiuni cu prejudiciul ce poate rezulta imediat pentru drepturi protivnice, deschizând calea pentru acțiune, a supus pe parte la cauțiune. Și întrucât, în speță, este cu neputință d'a face calculul unei sume de bani la o dată nedeterminată, legiuitorul s'a oprit la suma datorită în momentul depuneri.

Astfel că datoria nu este lichidată prin depozit, ci numai plata ei se asigură în cea mai mare măsură, depozitul efectuat garantând înainte de toate seriozitatea recursului. Deci, plata care nustinge datoria, nu este o plată : ne aflăm, *pendente lite*, în fața unei cauțiuni, care întârzie plata, dar care va ajuta la lichidarea ei.

În teoria depozitului-plată, ajungem la aceste consecințe : o plată care nu parvine în mâinile creditorului și care este « condițională » ; și la acest desiderat : inezisabilitatea sumei de către creditorii debitorului în timpul judecăței recursului, cu toate că suma poate reveni debitorului prin câștigarea recursului și că nici un principiu de drept nu împiedică poprirea condițională.

Am lăsat la sfârșit argumentele de fapt și de echitate. Partea depunătoare, zice-se, ar fi deposedată prin faptul că nu ar putea retrage nici odată depozitul. Este un sofism : cauțiunea are de scop îndestularea creanței ; partea dovedind acea îndestulare, va putea retrage suma.

În sfârșit, argumentul de echitate : ar fi nedrept, se zice, să expunem pe parte la două plăți, pentru o singură condamnațiune.

Acest argument se înfățișează în mod foarte seducător, însă la analiză nu păstrează aceeași calitate.

Intr'adevăr, care este creditorul care, găsind bani depuși la Casa de depuneri, se va gândi să facă cheltuelile necesitate de o altă urmărire? Când va veni însă gândul, pentru creditor, să urmărească altă avere? Atunci când va găsi suma poprită. Bine înțeles, suma fiind în judecată, creditorii și ai creditorului și ai debitorului pot înființa poprire, *pendente lite*, și aceeași soluțiune se impune în ambele ipoteze, fie depozitul privit drept plată, fie el privit drept cauțiune. Aci se vede interesul creditorului: depozitul ce se pretinde echivalent cu plata poate fi acoperit cu popriri, fie ale creditorilor debitorului, fie chiar ale debitorului, prin clasicele popriri de șicană și care tind la o compensațiune de pură formă, după judecată. Atunci, este echitabil ca creditorul, care a suferit întârzierea plății, să mai suporte și cheltuelile ocazionate cu ridicarea popririlor de șicană?

Dar mai este o altă ipoteză: depozitul se găsește poprit de creditorii creditorului. Aci, bine înțeles, dacă creditorul urmărește altă avere a debitorului său numai pentru a scăpa de plata propriilor sale datorii, acest abuz de drept, această urmărire de rea credință, va permite debitorului să-i ceară daune.

Rămâne o obiecțiune: dacă acel depozit este singura avere a debitorului și nu'i dăm decât caracterul de cauțiune iar nu de plată, atunci creditorul nu va avea putința să anuleze popririle și să continue executarea odată recursul respins. Această obiecțiune ar fi fără replică dacă, în timpul suspendării executării, averea debitorului nu ar rămâne gagiul comun al creditorilor săi; este într'adevăr cu neputință d'a considera în același timp pe creditor ca continuând o executare și ca fiind împiedicat să execute, este cu neputință d'a crea în favoarea creditorului un privilegiu necunoscut de lege, ²⁾ este cu neputință pe d'altă parte d'a privi o plată supusă unui termen sau unei condițiuni ca o plată pură și simplă. În ce moment a eșit suma depusă din patrimoniul debitorului? În momentul

depunerei? Nu, aci avem aface cu o cauțiune. În momentul respingerei recursului, care ar avea afect retroactiv asupra depozitului, dând depunerii caracterul de plată și anulând, *ipso facto*, toate măsurile conservatorii sau toate titlurile executorii obținute în timpul judecării recursului? Lucrul nu este cu neputință, în drept pur, și poate că n'ar fi fără de folos, dar, în lipsa unui text categoric de lege, mi se pare că menirea judecătorului nu'i permite d'a împlini lacunele legii, atunci când este vorba d'a crea noi mijloace de liberațiune. Asemenea soluțiune ar avea drept rezultat modificarea codului civil pe cale de jurisprudență, și știut este că „judici licet interpretari nec condere legem“.

Pentru a termina: nu s'ar putea oare considera depozitul ca un început de executare, și popririle împrumutând caracterul condițional al sumei depuse, și căzând astfel prin împlinirea condițiunii, creditorul nu ar face altceva decât să continue executarea? Nici această soluțiune nu este satisfăcătoare: 1) începutul de executare nu este echivalent cu plata; 2) popririle, chiar condiționale, nu cad dela sine, ci trebuiesc anulate, adică creditorul va suferi noi cheltueli și o nouă întârziere.

Conchidem: nici un text de lege nu ne permite să considerăm ca o plată depozitul făcut de recurent pe baza art. 68 din legea de organizare a Curței de casațiune. Mai mult, două texte de lege numesc „cauțiune“ depozitul făcut în cazuri similare, și acesta este adevăratul înțeles juridic al acestui depozit. Părerea care consideră depozitul ca o plată, supusă condițiunii respingerei recursului, lasă în sarcina creditorului anularea popririlor făcute de debitorul șicanător sau de creditorii debitorului, cu alte cuvinte îngreunează cu cheltueli suma datorită și pentru plata căreia s'a dat debitorului păsuire, în vederea nu numai a modificării obligațiunii, ci în vederea mai ales a garantării execuțiunii. Soluțiunea ceal'altă pare mai echitabilă și mai juridică: garanția depusă pentru suspendarea executării, găsindu-se insuficientă în ziua executării, din cauze posterioare depunerii și de multe ori independente de voința debitorului, creditorul, fără d'a fi silit d'a expurga cauțiunea dată, va urmări pe debitorul său în orice altă avere.

Cine plătește rău, plătește de două ori, dar cine nu plătește măcar odată, nu poate pretinde că a plătit.

Grigore Pherekyde

Judecător la tribunalul Ilfov

2) Comp. 3, E Glasson, vol. II, ed. I-a, pag. 424. Regula «saisie sur saisie ne vaut» nu împiedică urmărirea conservatorie asupra unei averi urmărită în mod silit.

JURISPRUDENȚA ROMÂNĂ

ÎNALTA CURTE DE CASAȚIUNE ȘI JUSTIȚIE

SECȚIUNEA I

Audiența dela 7 Octombrie 1913

Președînța d-lui C. R. Manolescu, președinte

Dumitra Preda St. Ungureanu cu Ioana Ilie Dorondel, tutoare

PRIVILEGIUL VÂNZĂTORULUI. — RADIERE. — MENȚIUNE ÎN REGISTRE. — LIPSA UNUI JURNAL AL TRIBUNALULUI. — ART. 1737 ȘI 1740 C. CIV.

Privilegiul vânzătorului care, spre deosebire de ipotecă, se înscrie și se conservă prin simpla transcriere a actului de vânzare, nu are nevoie pentru a fi desființat de îndeplinirea formalităților cerute pentru radierea inscripțiunilor ipotecare.

Prin urmare, lipsa unui jurnal din partea tribunalului prin care să se ordoane ștergerea privilegiului vânzătorului, nu poate constitui un motiv de nulitate, dacă se constată că ambele părți s'au prezentat judecătorului cu o petițiune semnată de ele și au cerut să ia act că s'a achitat restul din preț și să se facă mențiune în registre.

No. 546. — Respins recursul făcut de Dumitra Preda St. Ungureanu și soțul, contra sentinții No. 231 din 1910 a tribunalului Mehedintzi, secția II, în proces cu Ioana Ilie D. Dorondel, tutoare.

S'a citit raportul făcut în cauză de d-l consilier I. Stambulescu.

S'au ascultat : D-nii avocați Oeconomu și Obedeau din partea recurentei, în desvoltarea motivelor de casare ; d-l avocat P. Capeleanu, pentru intimată, în combateri ; d-l procuror-general Sc. Popescu în concluziuni.

Curtea, deliberând,

Asupra motivelor de casare :

I. «Eroare în interpretarea art. 1740 cod. civil, de oarece privilegiile prevăzute de art. 1737 c. civ., se conservă prin transcripțiunea contractului de vânzare, conform art. 1740 c. civ., și prin urmare creditorul este dispensat de cererea și formalitățile unei inscripțiuni speciale, o atare inscripțiune fiind cu totul inutilă».

II. «Violarea art. 1788 c. civ., de oarece, deși creditorul este dispensat de o inscripțiune specială, însă consimțământul părților pentru radierea privilegiului trebuie să fie constatat tot în mod expres și sub formă autentică, conform art. 1788 c. civ., pentru ca radierea să fie valabilă, constatare ce nu s'a făcut.

II. «Violarea art. 1711 cod. civil și a legii pentru

autentificarea actelor, de oarece identitatea părților care nu știu carte și nu aveau biletele de identitate, nu a fost constatată conform art. 1711 și a legii pentru autentificarea actelor din 1 Septembrie 1886 și 1 Ianuarie 1897.

IV. «Violarea art. 1365, de oarece neplătindu-se prețul, vânzarea trebuia să fie anulată».

Având în vedere că, prin sentința supusă recursului, tribunalul judecând ca instanță de apel, a respins acțiunea intentată de recurentă în contra intimatei, pentru anularea unui act de vânzare a două hectare pământ, pentru motivul că nu i-a plătit restul de 800 lei din prețul vânzării ; că, intimata s'a apărat susținând că acest privilegiu al vânzătorului s'a stins prin achitarea restului din preț, de oarece în josul actului de vânzare, se vede făcută de grefă mențiunea că s'a achitat restul de 800 lei, mențiune făcută pe baza cererii semnate de ambele părți și primită de unul din judecătorii tribunalului ; că, recurenta s'a apărat, la rândul său, susținând că acea mențiune a grefei nu este operantă, de oarece nu există un jurnal al tribunalului prin care să se dispună ștergerea privilegiului ;

Considerând că, față cu aceste mijloace de apărare, invocate de părți, tribunalul constată, că restul de opt sute lei din prețul vânzării este achitat și că, deci, privilegiul vânzătorului e stins prin acest mod, de oarece ambele părți au cerut tribunalului să ia act că s'a plătit acel rest de preț și să se facă mențiune în registre, cerere care a fost admisă prin rezoluția pusă pe petiție de către judecător și pe baza cărei rezoluțiuni grefa a făcut mențiune în registre și pe act că restul de preț s'a achitat ; că, după ce face aceste constatări de fapt, tribunalul adaugă că, dacă s'a omis a se face de tribunal un jurnal prin care să se dispună radierea, aceasta nu poate nici să vatăme nici să profite părților ;

Considerând că, din cele expuse până aci, rezultă că recurentul nu s'a apărat susținând că cererea de achitarea restului de preț semnată cu numele său prin punere de deget ar fi făcută fără știrea și consimțământul său ;

Că, singurul temei al apărării recurentului în susținerea acțiunii sale este lipsa unui jurnal prin care tribunalul să constate primirea restului din preț și să dispună ștergerea privilegiului ;

Considerând că, pentru ștergerea privilegiului vân

zătorului, nu este nevoie de îndeplinirea formalităților cerute pentru radierea inscripțiilor ipotecare, de oarece privilegiul vânzătorului se înscrie și se conservă prin simpla transcriere a actului de vânzare, spre deosebire de ipotecă, pentru a căror inscripțiune legea cere îndeplinirea unor anumite formalități;

Că, prin urmare, lipsa unui jurnal din partea tribunalului, prin care să se ordone ștergerea privilegiului vânzătorului, nu poate constitui un motiv de nulitate, dacă se constată că ambele părți s'au prezentat judecătorului cu o petițiune semnată de ele și au cerut să ia act că s'a achitat restul de preț și să se facă mențiune în registre, cerere care a fost admisă de judecător și pe baza căreia s'a făcut de grefă mențiune pe act și în registre că s'a achitat restul de preț;

Că, în aceste împrejurări de fapt și de drept, tribunalul n'a violat articolele citate în motivele de casare, când a constatat că restul de 800 lei din prețul vânzării a fost achitat de intimată și a respins în consecință acțiunea recurentului pentru anularea actului de vânzare.

Pentru aceste motive, respinge.

CURTEA DE APEL DIN GALAȚI

SECȚIUNEA I

Audiența dela 21 Noembrie 1913

Președinta d-lui N. Dumitrescu, consilier

Atanase Athanasulis cu societățile «Atlantica» și «Providența»

NAVIGAȚIUNE. — VAS AMENINȚAT DE PERICOL SAU AFLAT ÎN PERICOL. — ASISTENȚĂ. — SALVARE. — PRIMĂ. — PUTEREA JUDECĂTORILOR.

NAVIGAȚIUNE. — VAS AMENINȚAT DE PERICOL. — SEMNAL DE AJUTOR. — DATORIA DE ASISTENȚĂ.

NAVIGAȚIUNE. — AJUTOR DAT UNUI VAS ÎN PERICOL. — PRIMĂ DE ASISTENȚĂ. — ART. 683 C. COM.

1° În lipsa unei dispozițiuni de lege care să reguleze dreptul la o primă pentru ajutorul dat unui vas amenințat de pericol sau care se află chiar în pericol și părăsit de echipajul său, doctrina și jurisprudența au trebuit să recunoască că, dacă părțile au încheiat un contract și au fixat prima de asistență sau salvare convenită în caz de reușită, contractul urmează să fie executat și prima achitată în întregime, în

drept fiind judecătorii să o reducă în mod echitabil dacă s'ar constata că ea este exagerată și consimțământul violentat din cauza situațiunei nenorocite în care se găsea proprietarul vasului.

2° În caz când un asemenea contract nu s'a încheiat sau prima nu a fost fixată, doctrina și jurisprudența stabilesc principiul că acela care dă asistență sau salvare, pe lângă cheltuielile utile și necesare făcute în acest scop și care, conform dreptului comun, trebuie să i se plătească, mai are dreptul și la o remunerație al cărei quantum se va determina de judecată, având ca norme: succesul obținut, eforturile și meritul acelora cari au dat ajutorul de salvare sau asistență, pericolul în care se află vasul asistat și vasul asistenților, pagubele suferite, etc., și, în al doilea rând, valoarea lucrurilor scăpate.

Aceste norme și principii de drept se aplică fără nici o distincțiune atât la salvare cât și la asistență, și indiferent de apele în care salvarea sau asistența s'a dat.

3° Un vas amenințat de pericol, prin simpla ridicare a semnalului de ajutor, contractează față de acela al cărui ajutor îl primește, o datorie de asistență fluvială sau maritimă.

4° Pe lângă doctrină și jurisprudență, principiul dreptului la o primă de asistență este consfințit și în legislația noastră și rezultă în mod implicit și neîndoios din dispozițiile art. 683 al 2 c. com., care prevede că primele pentru scăparea vaselor sunt privilegiate.

No. 39. — S'au prezentat apelantul A. Athanasulis asistat de d-nii avocați M. G. Orleanu și I. Călcăiurescu și apelantele societăți «Adriatica» și «Providența» prin d-l avocat Zamfir Filotti.

Curtea,

Având în vedere apelurile conexe declarate în termen contra sentinței comerciale a tribunalului Covurului secția I, No. 55 din 18 Iunie 1913, atât de reclamantul Atanase Athanasulis, cât și de părțile: Societatea de transport și agenție de vapoare „At-

lantica", cu sediul în Buda-Pesta, și societatea de asigurare „Providența”, cu sediul în Viena. Societatea „Atlantica” figurând la prima instanță și ea în o cerere reconvențională făcută contra reclaman-tului principal Atanasulis;

Având în vedere că, din desbaterile părților, concluziunile scrise, depozițiile martorilor și actele aflate în dosarul cauzei, se constată în fapt următoarele :

«Vaporul «Gräf Serenyi Bella», proprietatea societă-ței de navigație ungară «Atlantica», încărcat cu lemnă-rie și alte mărfuri, pleacă în dimineața de 15 Decembrie 1908 dela Brăila spre Sulina. Din cauza unei mari furtuni cu zăpadă și întuneric, pilotul comisiunei euro-pene, însărcinat cu conducerea vaporului, neputând zări semnalele canalului, cu toate silințele date, după o oră de plutire, când vaporul ajunsese abia în dreptul Țiglinei, dă cu mijlocul peste un banc de nisip, se im-potmolește și stă. Se fac sondagii, căpitanul și echipa-giul iau toate măsurile posibile pentru a-l despotmoli și pune în mișcare, dar nu reușesc, așa că se văd ne-voii să ridice pavilionul de ajutor.

«I. Polatschek, reprezentantul societății «Atlantica», incunoștiințat de acest pericol, cere ajutorul lui Atha-nasulis, de profesie mare comerciant și armator din Galați, care-i pune la dispoziție remorcherul său «Pargos», și împreună cu Ilie Costea, funcționar și el la societate-a «Atlantica». vin la vapor și cearcă, dar în zadar, ca să-l despotmolească. Polatschek se adresează atunci casei Vender & Co. din Brăila, încheie un contract scris, obligându-se ca în caz de reușită să-i plătească 6.000 lei, și casa Vender & Co. trimite chiar în acea seară de 15 Decembrie 1908, două remorchere, cu cari a doua zi dimineața încearcă despotmolirea, însă tot fără nici o reușită, și după mai multe ore de lucru, pe la amiază, ambele remorchere părăsesc vaporul, unul cu mașina avariată și celalt ne mai având cărbuni, comu-nicându-se telefonic reprezentantului societății «Atlan-tica», că contractul intervenit între ei rămâne desființat. Abandonat astfel propriilor sale mijloace, situația vaporului «Gräf Serenyi Bella» devenea din ce în ce mai critică, amenințat fiind să se rupă în două și să piară împreună cu caricul său din cauza puternicei furtuni, a sloiurilor ce curgeau pe Dunăre și, mai ales a împreju-rării că vaporul se găsea numai cu mijlocul așezat pe bancul de nisip, având capetele libere, așa că I. Polatschek, reprezentantul societății de transport «Atlantica», împreună de astă dată și cu Carol Glasser, comisar de avarii al societății de asigurare «Providența», la care vaporul era asigurat, interesate deci și una și cealaltă ca el să fie scăpat de pericolul ce-l amenință, se văd nevoii să recurgă iarăși la serviciile lui Atanasulis și în acest scop trimit pe Ilie Costea să-l cheme în biu-roul societății «Atlantica», și acolo convin, fără a încheia un act scris și fără a fixa vreo primă de asigu-rare, ca Atanasulis să ia toate măsurile necesare pen-tru a încerca din nou despotmolirea vaporului (depozi-țiile martorilor Ilie Costea și Nicolae Grigorovici). Pe baza acestui contract, Atanasulis, pe la orele 11 a. m., se duce la vapor și în înțelegere cu B. Marton, căpitanul lui, după multe și mari dificultăți, reușește ca prin mijlocirea remorcherului său «Pargos» să arunce

2 ancore în depărtare de vapor, fixându-l cu modu acesta mai bine, iar pe la orele 4 p. m., cu un alt re-morcher «Antigone», aduce dela Brăila 2 șleपुरi, având pe bord 108 oameni angajați cu multă dificultate și plătiți cu 40—60 lei fiecare, și sub ordinul lui Atha-nasulis, dirijind el lucrările și punând în pericol viața oamenilor și siguranța vaselor sale, cunoscută fiind ma-rea furtună cu viscol și sloiurile de ghiață ce curgeau pe Dunăre, lucrează toată noaptea și a doua zi dimi-neaua, descărcând vreo 25 vagoane de lemnărie aflată pe puntea vaporului, ușurându-l și ridicându-l depe ban-cul de nisip cu un picior, fapt necontestat de societate și dovedit cu scara de emersiune a vasului. Teama că poate încercările lui Atanasulis nu vor reuși, sau alte considerații de prudență dictate în asemenea grave împrejurări, fac ca reprezentanții societății «Atlantica» să ceară și concursul societății Vender & Co., fără ca de astă dată să mai fixeze, în scris, prețul remunera-ției serviciului dat, așa că în acea seară de 16—17 Decembrie 1908, pe când Atanasulis cu oamenii săi lucrau la punerea ancorelor și limbarea vaporului, vine acolo P. Valienatos, în serviciul casei Vender & Co., cu 4 remorchere ca să dea ajutorul. Căpitanul vapo-rului îl refuză pe motiv că salvarea vaporului fusese încredințată lui Athanasulis, iar Athanasulis îi face cunoscut că deocomdată nu are necesitate de ajutorul său, dar să aștepte acolo până a doua zi dimineața, și dacă va simți necesitate îi va cere concursul. A doua zi dimineața, 17 Decembrie 1908, Athanasulis cu credința că prin limbarea vaporului va fi posibil să-l re-morcheze numai cu remorcherul său «Pargos», cearcă dar nu reușește, și atunci acceptă ajutorul oferit de casa Vender & Co. și prin mijlocirea remorcherului său și a ramorcherelor acestei case, despotmolese vaporul care pleacă la Galați împreună și cu șleपुरile încărcate cu lemnărie și intră în Docuri, unde așteaptă aproape trei luni până la deschiderea navigației (depozițiile martori-lor P. Valienatos, Ilie Costea, G. Toma și C. Cotis, rapo-rtul căpitaniei portului, jurnalul de bord al căpitanu-lui vasului, etc.).

Navigația deschisă, vaporul voește să plece fără a plăti ceva lui Athanasulis pentru serviciul dat, deși casei Vender & Co. îi plătise de bunăvoie 30.000 lei, așa că Athanasulis se crede îndreptățit să aplice se-chestru pe vapor până la concurența sumei de 150 000 lei, și intențează acțiunea de față, cerând ca ambele societăți prin reprezentanții lor, să fie obligate în mod solidar la plata acestei sume de 150.000 lei cu pro-cente și spese. În cursul procesului, societatea de tran-sport «Atlantica» face o cerere reconvențională, cerând și ea 50.000 lei daune cauzate prin aplicarea seches-trului, și tribunalul prin hotărârea atacată azi cu apel de ambele părți, admite acțiunea în parte și obligă nu-mitele societăți ca, în mod solidar, obligațiunea fiind comercială, să plătească lui Athanasulis 50.000 lei cu procente și spese, iar cererea reconvențională o res-pinge în totul».

Având în vedere că faptele procesului odată ex-puse, rămâne ca Curtea să examineze dacă Athana-sulis pentru ajutorul dat societăților „Atlantica” și «Providența», împiedicând pierderea vasului «Graf Se-reney Bella» și a caricului său, are dreptul să pre-

tindă vreo remunerațiune, și, în caz afirmativ, care poate fi cuantumul acelei remunerațiuni;

Având în vedere că, în doctrină și jurisprudență, ajutorul ce se dă pentru a împiedica pierderea unui vas amenințat de un pericol oarecare, ajutor care consistă deci într'o măsură preventivă, este cunoscut sub numele de «asistență» fluvială sau maritimă, după cum vasul plutea pe un fluviu sau pe o mare, spre deosebire de «salvare», prin care se înțelege ajutorul ce se dă unui vas care este nu numai amenințat de un pericol, ci aflat chiar în pericol și părăsit de echipagiul său;

Că, deși după principiile generale de drept s-ar părea că acela care îndeplinește un asemenea serviciu nu are dreptul la o remunerațiune bănească, găsind recomensa în satisfacțiunea de a-și fi îndeplinit o obligațiune morală, salvând dela un pericol averea semenului său, mai toate legislațiunile streine au introdus anume dispoziții, reglementând dreptul la o primă de asistență sau salvare, pentru ca nu cumva temerea pericolului sau pagubelor ce ar putea încerca dând un asemenea ajutor, să-l împiedice de a-l da;

Că, chiar în lipsa unei asemenea dispozițiuni de lege, doctrina și jurisprudența în acest interes general a navigațiunei, au trebuit să recunoască: că dacă părțile au încheiat un contract și au fixat prima de asistență sau salvare convenită în caz de reușită, contractul urmează să fie executat și prima achitată în întregime, în drept fiind judecătorii să o reducă în mod echitabil, dacă s'ar constată că ea este exagerată și consimțământul violentat din cauza situațiunei nenorocite în care se găsea proprietarul vasului. Iar în caz când un asemenea contract nu s'a încheiat sau prima nu a fost fixată, doctrina și jurisprudența stabilesc principiul că, acela care dă asistența sau salvarea, pe lângă cheltuelile utile și necesare făcute în acest scop și care conform dreptului comun trebuie să i se plătească, mai are dreptul și la o primă, la o remunerație al cărei cuantum se va determina de judecată, având ca norme: succesul obținut, sforțările și meritul acelor cari au dat ajutorul de salvare sau asistență, pericolului în care se află vasul asistat și vasul asistenților, pagubele suferite, etc., și în al doilea rând, valoarea lucrurilor scăpate.

Convențiunea din 23 Septembrie 1910, încheiată la Bruxelles în scopul de a unifica regulele de salvare și asistență, la care a participat și Statul nostru, deși nu-și poate avea aplicațiune în specie, întrucât faptul a avut loc înainte de promulgarea ei, servește cel puțin pentru a arăta că normele și principiile de drept aplicabile în materie de salvare și asistență, recomandate de doctrina și jurisprudența tuturor statelor unde există navigațiune, sunt acele mai sus expuse; că ele se aplică fără nici o distincțiune atât la salvare cât și la asistență, și indiferent de apele în care salvarea sau asistența s'a dat;

Considerând că, deși din cele expuse, acțiunea lui Athanasulis în principiu este admisibilă, ea fiind și juridică și echitabilă, pârătele se opun la admiterea ei, formulând următoarele obiecțiuni:

1. Că între Athanasulis și societățile «Atlantica» și «Providența» nu a intervenit nici un contract de asistență, el fiind încheiat cu casa Vender & C-nie, care a și dat asistența și a primit prima de 30.000 lei, așa că în lipsă de contract și întrucât în principiu asistență fluvială nu este, ci numai maritimă, iar în legislația noastră nu există nici o dispoziție care să prevadă și să reglementeze prima de asistență, și nici doctrină și jurisprudență asupra acestei chestiuni nu avem, trebuie să ne referim la dreptul comun, după care Athanasulis urmează a fi considerat ca un *negotiorum gestor* cu dreptul de a fi despăgubit numai de cheltuelile utile și necesare făcute cu ajutorul ce a dat și el vasului;

2. Că, admitând că ar exista asistența fluvială și acela care a dat-o ar avea dreptul și la noi ca pe lângă plata cheltuelilor utile și necesare, să ceară și o primă de asistență, Athanasulis nu poate pretinde o asemenea primă, de oarece: a) lucrările făcute de el nu au avut nici o influență asupra despotmolirei vasului, despotmolirea datorindu-se numai operațiunilor casei Vender & C-nie, Athanasulis nefăcând altceva decât limbarea vaporului; și b) că, numita casă primind deja o primă de asistență de 30.000 lei și neputându-se acorda decât o singură primă, nu mai poate Athanasulis să ceară și el o a doua primă;

Având în vedere că, toate aceste obiecțiuni sunt nedovedite în fapt și neîntemeiate în drept: nedovedite în fapt, pentru că din depozițiile martorilor

Ilie Cotis, fost funcționar la societatea «Atlantica», P. Valienatos, funcționar la societatea «Providența», N. Grigorovici, G. Toma, funcționar la căpitania portului, Vințolio Rosi, pilotul fluvial, B. Marton, căpitanul vaporului împotmolit și alții; din scrisoarea cu data de 18/31 Decembrie 1908; din raportul d-lui căpitan de port No. 307 din 1908, și jurnalul de bord al căpitanului vasului împotmolit, se stabilește: că între reclamantul Athanasulis și societățile «Atlantica» și «Providența», s'a încheiat un contract verbal, pentruca Athanasulis să dea o asistență fluvială vasului «Graf Sereney Bella» în pericol și el și caricul său de a peri, fără să se fi determinat cuantumul primei cuvenite; că, Athanasulis i-a dat ajutorul de a-l scăpa și că grație acestui ajutor și al concursului dat și de casa Vender & C-nie, vasul și încărcătura lui în valoare de vreo 3 milioane lei, au fost scăpate de orice pericol;

Și oricâtă bănuială s'ar încerca să se arunce asupra sincerității acestor martori și rapoarte; oricât s'ar pretinde că cu scrisoarea din 18/31 Decembrie 1908, prin care reprezentanții societății de asigurare «Providența» impută lui Athanasulis că nu a făcut plata oamenilor conform învoei dintre ei, nu se stabilește existența contractului de asistență, și oricât de contrarie ar fi depozițiile martorilor propuși da pârâte și în special depoziția martorului B. Marton, căpitanul vaporului împotmolit, care deși prin jurnalul său de bord constată utilitatea lucrărilor efectuate de Athanasulis, ascultat ca martor declară contrariu, faptele stabilite și necontestate: că, Athanasulis, care nu era om de lege, face acele mari cheltuieli și pune în pericol 4 vase de o valoare de 400.000 lei; că, prin lucrările efectuate de dânsul vaporul s'a ridicat cu un picior de pe bancul de nisip, și că numai după efectuarea acestor lucrări el a putut fi remorcat de un șlep al lui Athanasulis și șlepurile casei Vender & C-nie, dovedește mai mult decât orice depoziții de martori: existența contractului de asistență, ajutorul dat și eficacitatea lui. Obiecțiunile făcute de societățile «Atlantica» și «Providența» sunt însă și neîntemeiate în drept, și în adevăr, admitând, deși contrariu s'a stabilit, că, un contract de asistență nu s'ar fi încheiat între Athanasulis și societățile pârâte, dreptul unei prime de asistență nu poate fi contestat lui Athanasulis, de oarece, conform doctrinei și jurisprudenței, un vas amenințat de un pericol, prin simpla ridicare a semnalului de ajutor, contractează față de acela al cărui ajutor îl primește o datorie de asistență fluvială sau

maritimă. Și, pe lângă doctrină și jurisprudență, principiul dreptului la o primă de asistență este consfințit și în legislația noastră și rezultă în mod implicit și neîndoios din dispozițiunile art. 683 al. 2 c. com., care prevede că primele pentru scăparea vaselor sunt privilegiate. Incât privește împrejurarea că la această asistență a cooperat și casa Vender & C-nie, căreia i s'a plătit o primă de asistență, ea nu poate împedica să se plătească și lui Athanasulis prima cuvenită lui în raport cu serviciul adus, cu munca depusă și pericolul la care vasele sale au fost expuse, după cum și toți acei cari au profitat de asistență trebuie să contribuie la plata remunerației cuvenite, doctrina și jurisprudența fiind fixate asupra acestei chestiuni.

Considerând că, în ce privește cuantumul acestei prime, care nefiind fixat de părți urmează a se determina de judecători, Curtea ținând compt că societățile pârâte cu actul autentic, aflat la dosar, a cărui sinceritate până la proba contrarie nu poate fi bănuită, dovedește că societății Vender & C-nie de bună voie i-a plătit 30.000 lei ca remunerație cuvenită pentru ajutorul dat; că, constatat este că munca depusă, cheltuielile făcute, pericolul la care a fost expus și serviciile aduse de Athanasulis vasului împotmolit, au fost mult mai mari în raport cu ale casei Vender & C-nie, e drept și echitabil că remunerarea cuvenită lui Athanasulis pentru acest serviciu de care a profitat societățile „Atlantica” și „Providența” să fie mai mare ca cea plătită casei Vender & C-nie, așa că suma de 50.000 lei, cât i s'a acordat de tribunal, având în vedere toate aceste norme de apreciere care fac inutilă orice expertiză, nu este nici prea mare nici prea mică, ci proporționată cu serviciile aduse, așa că apelurile făcute de ambele părți asupra acestui punct sunt nefondate și cată a se respinge.

În ce privește cererea reconvențională făcută de societatea „Atlantica”:

Având în vedere că, odată stabilit că Athanasulis pentru ajutorul dat vasului acestei societăți are drept la o primă de asistență, prin exercitarea cu bună credință a mijloacelor pe care legea i le pune la dispoziție de a-și realiza dreptul său, nu poate fi ținut răspunzător de daunele cauzate, chiar când asemenea daune — care în specie nu s'au dovedit — s'ar fi cauzat; prin urmare, bine tribunalul a respins această cerere, așa că apelul societății „Atlantica” și asupra acestei cereri urmează să fie respins.

Apreciind și asupra cheltuielilor de judecată.

Pentru aceste motive, redactate de d-l consilier Al. Bârsescu, respinge ambele apeluri, etc.

Semnați: N. Dumitrescu, Al. Bârsescu, Al. Procopiu, M. Patron.